

strøbelse i den Retning. Det vil maaske føre for vidt, efter at jeg nu har gennemgaaet det ene Budget, at gennemgaa det andet med samme Nøjsagtighed. Jeg skal derfor kun anføre, at den aarlige Udgift, som Virksomheden i dette andet Seminarium vil medføre, er 11,260 Kr., medens Indtægten er 11,720 Kr., altsaa et Overskud for Seminariebestyrelsen af 400 Kr. Men dertil kommer saa, at Seminariets Børneskole medfører nye Udgifter paa 8,400 Kr., og selv om man nu derfra regner Stats-tilskuddet, 1,200 Kr., bliver der dog i det hele, naar man ogsaa regner tilfældige Udgifter med, et Overskud paa Børneskolens Vegne af ca. 8,000 Kr., til Balance mod hvilket der findes et Overskud paa 400 Kr. paa selve Seminariets Konto. Hvis der tages Skolepenge af Børnene, som man kunde tænke sig som en Udvej, maatte Skolen udvides fra 4-Klasses til 6-7-8-Klasses Skole af Hensyn til Konkurrencen med Kommuneskolerne. Derved vilde igen flere Lærere blive nødvendige og Udgiften stige; i ethvert Tilfælde vil man ikke komme ned under nogle Tusind Kroners Understud. Konsekvensen af Ministeriets Fordringer er altsaa den, at idet man kaster hele Vægten paa disse udbortes Foranstaltninger, saa tvinger man næsten Privatseminarierne til at indskrænke sig, hvad Kvaliteten af deres Lærere angaar, og det forekommer mig at være en overdentlig farlig Konsekvens af den Ordning, man hidtil har forberedt, men som man nu gennem den højterede Ministers Udtalelser har faaet om at se ændret. Hvis der var Tale om nye Foretagender, kunde det maaske være rigtig at stille Fordringerne op i den Stærkhed, men hvor der er Tale om bestaaende Anstalter, der have virket under Tilfredshed fra alle Sider, forekommer det mig at være lovlig haardt at stille Betingelserne saa skarpe, at man let kommer til at slaa hele deres Virksomhed ihjel.

Hvad Børneskolen angaar og de Betingelser, der stilles for Driften af den, er der desuden, forekommer det mig, et væsentligt Punkt at nævne. Det er det, at de Fordringer, der stilles i Ministeriets Cirkulære, vistnok staa i Strid med selve Seminarie-loven. Denne indeholder i § 1 den Bestemmelse, at Planen for Elevernes Uddannelse i praktisk Skolegerning lægges af Seminariet under Godkendelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Det er her i Tinget ikke opfattet som nogen formel Fordring, men som en Realitetsfordring, et Udtryk for, hvilken Vej en praktisk Uddannelse som denne helst maa ind paa, naar den skal komme til at hvile

paa fast Grund. Det er ikke første Gang, at en Fordring af dette Indhold er stillet gennem Lovgivningen; allerede i Forføle-lærerinduddannelsesloven af 30te Marts 1892 hedder det, at Undervisningsplanen lægges af Forstanderen under Godkendelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Det, man har ment, er dette: de, som skulle arbejde med den praktiske Læreruddannelse, maa selv lægge Planen for, hvorledes den skal føres igennem, hvis der skal blive noget virkeligt Hold i den; Ministeriets Rolle bliver kun den at passe paa, at der ikke sker noget, som efter pædagogiske Hensyn maa betragtes som uforvarsligt eller utilstrækkeligt. Men idet Ministeriet har stillet en Fordring om 200 Undervisningstimer for hver Elev og 40 Konstertimer af en fast ansat Lærer, har det foregrebet den Plan, som skulde lægges af Seminariet. Det vil ikke være muligt at staa frit over for Spørgsmaalet om den praktiske Læreruddannelses Form, naar man har faaet denne bestemte Fordring til Udgangspunkt. Jeg tror derfor, man maa protestere herimod, ikke blot som den ærede foregaaende Taler gjorde ud fra Hensynet til den Stude, det vil forvolde, men ogsaa ud fra det rent juridiske Hensyn til, hvad Loven tillader, og hvad den ikke tillader. Og Loven tillader ikke, at Ministeriet lægger Planen og sender den til Skolen, det er den omvendte Forretningsgang, Loven her hjemler. En af Grundene hertil har sikkert været den, at Ministeriet for Øjeblikket umulig kan optræde med en saadan Sikkerhed i denne Sag, at det en Gang for alle kan sige, hvorledes denne Læreruddannelse skal være. Det er et Spørgsmaal, som i alt Fald her til Lands endnu er saare lidt prøvet, og man kan sige sig selv, at hvis man fra Ministeriets Side vil slaa en enkelt Løsning af Opgaven fast nu, saa vil man derved have forhindret, at den kan løses paa rette Maade. Her er netop et Punkt, hvor man ad Forsøgets Vej maa bygge paa de Anskuelser og Evner, som hver Undervisningsanstalt rummer, for saa med Tiden at kunne arbejde sig frem til at finde en fastere, mere almen Grund. Der findes jo, hvor saadanne Børneskoler ere oprettede i Udlandet, forskellige Former for Løsningen af Opgaven. Nogle Steder løses den derved, at de unge Lærere blot ere til Stede som Tilhørere, Auskultanter, ved den Undervisning som ledes af en af Skolens faste Lærere og gennem Indtryk af en øvet Lærers Virksomhed ledes til selv at gaa den rette Vej. I andre Skoler er der Hospitanter, Gæster i Skolen, der ganske vist ikke virke som egentlige Lærere, men dog deltage i et og andet